

UPV: Productheffing in het Vlaams Gewest

Doel

Het bestaande financieringsmodel van het Vlaams afvalbeleid is hoofdzakelijk gericht op de afvalfase. Men moet betalen om het afval te laten ophalen, voor geschikte recipiënten, om afval te laten verwerken...

Het principe van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid is erop gericht dit model om te draaien door het heffen van een milieubijdrage bij het op de markt brengen van producten. Bij de bestaande invulling van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) in Vlaanderen komt de milieubijdrage terecht in een beheersorganisme, dat met dit geld de inzameling en verwerking van de producten bekostigt. Het is het beheersorganisme dat aan de deelnemende bedrijven een soort lidgeld aanrekent dat wordt doorgerekend aan de consument in de vorm van een milieubijdrage per product.

De vraag die zich stelt is of Vlaanderen vanuit het principe van de UPV een algemene milieubijdrage zou kunnen bewerkstelligen waarbij de inkomsten als ontvangsten voor de overheid gelden om hiermee de inzameling, recyclage en verwerking van alle afval te kunnen bekostigen. Dientengevolge is het doel van deze nota om na te gaan *of Vlaanderen bevoegd is om een dergelijke productheffing (bijdrage, tax, retributie...) op te leggen bij het op de markt brengen van producten in het Vlaamse Gewest.*

Inhoud

Om bovenstaande vraag te kunnen beantwoorden zal allereerst moeten worden gekeken naar de staatsstructuur van België. Welke bevoegdheden hebben de federale overheid en de Gewesten op dit vlak? Zijn de grenzen van bevoegdheid duidelijk of zijn er grijze gebieden aan te duiden?

Aansluitend zal een juridisch onderscheid moeten worden gemaakt tussen de instrumenten, zoals milieubijdragen, productheffingen, retributies, et cetera. Wat zijn de overeenkomsten en verschillen? Hierbij kan onder andere worden gekeken naar Hoofdstuk 5 van het Materialendecreet met bijbehorend uitvoeringsbesluit, het VLAREMA.

Vervolgens komt de betekenis en invulling van UPV aan bod. Valt de voorgestelde 'algemene milieubijdrage' eigenlijk wel onder het principe van Artikel 21 Materialendecreet, oftewel de UPV? Is het een legitiem middel? Is het bijvoorbeeld noodzakelijk dat de inkomsten uit de 'heffing' worden aangewend ter financiering van het materialenbeleid of meer specifiek de afvalstoffen voortkomend uit de producten waarop de belasting is geïnd?

Ten slotte kunnen alle drie de deelvragen worden samengesmolten om te zien of *Vlaanderen bevoegd is om een bepaald instrument in te zetten ter ondersteuning/uitvoering van de UPV.* Het zou immers kunnen dat het Vlaams Gewest bepaalde vormen niet mag introduceren en andere wel. Mocht Vlaanderen bevoegd zijn kan er ook worden gekeken naar de manier waarop zo een 'algemene milieubijdrage' wordt ingevoerd: kunnen het Materialendecreet en het VLAREMA worden aangepast?

Uitvoering

Het aantal mandagen wordt geschat op 15.